

NĂPASTA

de Sabin Drăgoi

Se va împlini, anul viitor, o jumătate de veac de cînd — cu o scelipire de geniu pe care puțini muzicieni contemporani au avut-o la o vîrstă atît de tînă: 33 de ani — Sabin Drăgoi a înscris în paginile istoriei românești a artei sunetelor cea dintîi operă capabilă să suporte confruntarea cu exemplarele clasice ale genului din repertoriul universal: *Năpasta*. Și s-ar fi împlinit, tot anul viitor, un deceniu și jumătate de cînd această piesă de rezistență a tradiției noastre naționale în teatrul liric fusese, din păcate, abandonată de Opera Română. Iată, însă, că o asemenea nefericită aniversare a fost evitată: noua montare, semnată de regizorul Jean Rinzescu (scenografia, Ion Clapan; conducerea muzicală, Constantin Petrovici), repune, în sfîrșit, în circulație (pentru publicul Capitalei, căci alte scene de același profil din țară au făcut mai demult acest lucru) un opus fundamental al creației noastre muzicale. Cum, cu puțină vreme în urmă, Opera Română a reluat (în cazul de față, după o absență de numai cîteva stagiuni) și *O noapte furtunoasă* de Paul Constantinescu (într-un foarte potrivit cuplaj cu *Luna* de Carl Orff), rezultă că repertoriul primei instituții lirice românești cuprinde, la ora actuală, așa cum firese și indispensabil este pentru o corespunzătoare reprezentativitate a lui la nivelul valorilor naționale, ambele partituri inspirate de ipostazele tragică și comică ale operei celui mai mare dramaturg român. Dacă adăugăm aici *Oedip-ul* enescian (prezent de aproape două decenii pe afișe) și *Hamlet-ul* lui Pascal Benoit (cel mai nou spectacol din creația românească recentă), avem un tablou din care nu lipsește nici una dintre lucrările de căpetenie ale genului, datorate compozitorilor noștri (decît, poate, operele lui Aurel Stroe — inedite, încă, la noi —, sau *Iona* de Anatol Vieru, care a cucerit de curînd publicul sălii de concert, dar a cărei montare ridică mari probleme, ținînd, în primul rînd, de fantezia regizorală, de capacitatea de invenție, și, apoi, chiar de mijloacele tehnice ale teatrului...).

În noua sa versiune, *Năpasta* este un spectacol bun, căruia puține lucruri i-au lipsit ca să fie foarte bun. Este un spectacol bun, prin realismul scenic autentic (dobîndit grație unui consens de intenții între regizor și scenograf, pe de o parte, între regizor și cîntăreți, pe de alta) în care este concepută drama; și ar fi putut fi un spectacol foarte

bun, cu condiția urmăririi consecvente a acestei atitudini estetice pe parcursul întregii desfășurări muzicale (incluzînd aici și prologul operei, desprins din context, în dorința ridicării lui la rangul de simbol al purității senine caracteristice existenței țăranilor de la munte, și eșuînd, în fapt, într-un neconvincător tablou de tip sămănătorist, a cărui artificialitate este încă accentuată de neinspirata coregrafie a lui Vasile Marcu). Este un spectacol bun, prin evoluția vocală și actoricească a echipei soliste (în ordinea importanței, dar și a calității contribuțiilor): Ioan Hvorov, Constantin Iliescu (în marele rol al carierei sale), Elena Dima, Lucian Marinescu și, mai puțin, Nicolae Constantinescu (distribuit într-un rol nepotrivit atît vocii cît și stilului său de joc). Și ar fi putut fi un spectacol foarte bun, printr-o susținere la același nivel artistic a partiturii orchestrale — executată cu destule imprecizii intonaționale, ritmice, de sincronizare și, ceea ce este mai grav, într-un neîntrerupt forte, fără cea mai mică grijă față de potențialul expresiv al părții instrumentale sau, măcar, față de necesitățile acustice impunînd menajarea vocilor; în plus, s-au manifestat supărătoare decalaje față de orchestră în intervențiile din culise ale corului (altminteri, ca întotdeauna, excelent pregătit de Stelian Olariu).

Iar, dacă obiecțiilor ce vizează concepția regizorală este prea tirziu să li se poată da satisfacție, aceloră care au în vedere procesul interpretării este imperios necesar să li se răspundă prompt — desigur, printr-un efort considerabil sporit în munca de realizare muzicală a spectacolului — în folosul sensibilei creșteri a calității, la parametrii demni de prestigiul Operei Române și de valoarea partituri lui Sabin Drăgoi.

Luminița Vartolomei

